

ספטמבר 2022

חשיבות בדיקות קרקע בבתי צמיחה לשתילות מוקדמות

גידול בחממות, מנהרות עבירות, בתי רשת (בבתי צמיחה) נועד לאפשר לגדל בתנאים מבוקרים גידולים אשר בתנאי שטח פתוח, בתנאי האקלים במקום וחשיפה למזיקים באזור, היו נפגעים בזמן השתילה ובהמשך בזמן ההתפתחות הגידול ובסופו ביבול ואיכות.

מספר מחזורי הגידול במבני צמיחה על אותן ערוגות בדרך כלל נמשך שנים רבות, כאשר המגדל לפני כל מחזור מדשן דשן יסוד ומזבל לפני שתילה, בעונת הגידול מספק חומרי הזנה בהדשייה. בממשק זה מאזן יסודות ההזנה בקרקע משתנה בהתאם לצריכת הגידול וממשק ההשקיה, כאשר כמות הדשן והמלחים המוספת בהשקיה מוסעת ומצטברת עד לעומק חזית ההרטבה. במבנים חסויים אין תהליך שטיפה ודחיקה על ידי גישמי החורף של המלחים ויסודות ההזנה מעבר לחזית ההרטבה בהשקיה, לפיכך בבתי צמיחה חסויים הסיכון גדול להמלחה והצטברות עודפי יסודות הזנה בקרקע.

כל חקלאי המגדל בבתי צמיחה מספר שנים, צבר נסיון וקבע פרוטקול להשקיה ודישון בהתאם לגידול, סוג הקרקע איכות המים ומערכת ההשקיה, להשגת יבול מיטבי בחלקה. רב המגדלים שומרים מידי שנה על ממשק קבוע של דישוני יסוד (דשן מוצק וזיבול מוצנע בערוגה) ודישון ראש בחנקן או דשנים מורכבים בהדשייה. כמו כן כמות המים להשקיה לעומק הרטבה קבוע, כאשר יש מגדלים הנותנים מנת מים עודפת לשטיפת המלחים מבית השורשים במהלך העונה בפירקי זמן קצובים (פעם בשבוע, חודש) בהתאם לאיכות המים, או מבצעים שטיפה לפני תחילת העונה. **במהלך השטיפה של המלחים נידחקים גם חומרי הזנה, במיוחד חנקן.**

חשיבות רבה לביצוע בדיקות קרקע לפוריות והמלחה לפני תחילת העיבודים בחממה לקראת השתילות, כדי לקבוע

את הצורך בדישוני יסוד והצורך בשטיפה לפני ההעונה בהתאם לתוצאות. מליווי מקצועי של מגדלי בתי צמיחה במשך שנים, המסקנות מתוצאות בדיקות פוריות הקרקע שניתן לחסוך משמעותית בכמות דישוני היסוד והזיבול בקומפוסט, היום במחירי הדשן הקיימים בשוק יש לכך משקל רב בעלויות הגידול. מבדיקות מליחות הקרקע ניתן לקבוע האם יש צורך בשטיפת הקרקע, במידה ונדרש לקבוע כמות מים מדויקת לשטיפה, במחירי המים הקיימים בשוק יש לכך ערך משמעותי בעלויות.

הנחיות לדיגום הקרקע בבתי צמיחה

- מועד דיגום הקרקע חובה לפני פיזור קומפוסט במידה ומתוכן לחלקה, אין לבצע דיגום לאחר פיזור הקומפוסט. בחלקות ללא קומפוסט מומלץ לשלוח מדגמים כ-3 שבועות לפני תחילת העיבודים.
- ילקחו מנטלים (מדגמים) מהחלקה ע"י מקדח הולנדי, מקדח ספירלי, או מקדח צינור יעודי לדיגום. חשיבות רבה ללקיחת מנטל מיצג בנפח אחיד בחתך. הוצאת מדגמים בעזרת כלי חפירה (מעדר, את) אינה תיקנית.
- למדגם מיצג למבנה (בתנאי שהגידול הקודם היה אחיד) ילקחו 15 מנטלים לפחות עם מקדח הולנדי או 30 מנטלים לפחות במקדח ברגי או צינור, כל המנטלים מעומק נתון יאספו לדלי אחד. בסיום יש לערבב היטב את כל המנטלים ולקחת לשקית ניר כ-1 ק"ג קרקע.
- את המנטלים יש לקחת מערוגות שונות, הדיגום ממרכז הערוגה. מומלץ לבצע את הדיגום לאורך השורות בהתקדמות בצורת V או W בחממה.
- עומק הדיגום יקבע בהתאם ליעוד הבדיקה: לבדיקות פוריות קרקע (זרחן אשלגן וחנקן) לעומק 20-25 ס"מ. לבדיקת מליחות מומלץ לפחות משני עומקים: בגידול עם מערכת שורשים רדודה 0-20 ס"מ ו 20-40 ס"מ בגידול עם מערכת שורשים עמוקה (30) 0-25 ס"מ ו (50) 25-30 ס"מ. כל עומק יעורבב בנפרד.
- בחלקות החשודות בהמלחה מומלץ לקחת מדגם נוסף מהשבילים בין הערוגות.

ספטמבר 2022

חשיבות בדיקות קרקע בבתי צמיחה לשתילות מוקדמות

- על שקית המדגם יש להקפיד לרשום את שם המגדל, ישוב, חלקת הגידול, עומק הדיגום (חובה), ורישום הבדיקות הנדרשות: לפוריות: K, P (במיצוי סידן כלורי), N (חנקה, אמון) למליחות: EC, SP, Cl, Ca, Mg, Na, SAR, pH.

בהתאם לתוצאות הבדיקה יקבעו המלצות הדישון, לדוגמה בערכי P (זרחן לפי אולסן) של 40 ח"מ לא נדרש דישון זרחני ביסוד ובראש, בערכי P 30 ח"מ עדיף להשלים בדישוני ראש בהדשייה בדשן מורכב המכיל זרחן, בחלקה עם ערכי P 30 ח"מ המיועדת לפיזור קומפוסט לא נידרש דישון ראש בזרחן.

במהלך העונה מומלץ לעקוב אחר רמות החנקן והמליחות בתמיסת הקרקע בעזרת משאבי תמיסת קרקע או "מיני ליזימטרים", הבדיקות מבוצעות בחלקה מיידית ומאפשרות קבלת החלטה לכמות הדשן הנדרשת לחלקה. בדיקת EC מאפשרת לקבוע את הצורך בהשקית שטיפה.

מומלץ להשתמש במערכות גת-טנס לבקרת ממשק השקיה אשר מספקות מידע מידי לתכולת הרטיבות בנפח בית השורשים הפעיל.

ניתן לפנות לצוות האגרונומים המיומן בדשן גת לקבלת יעוץ לבדיקות הנדרשות וניתוח התוצאות. וכן למידע על משאבי תמיסת הקרקע ומערכת GATENSE לבקרת ממשק ההשקיה.

ירון יוטל- אגרונום ראשי
054-4361155
yaron@deshengat.co.il

